



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 24. oktober 2017
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Christian Nikolaj Søberg
Sagsnr.: 2017-0035-0437
Dok.: 2419127

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål A og B
fra Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportud-
valg den 26. oktober 2017**

Samrådsspørgsmål A:

”På baggrund af de seneste oplysninger om hvidvask af milliarder kanaliseret igennem Danske Bank bedes ministeren redegøre for den danske indsats mod hvidvask og skatteunddragelse, herunder om ministeren mener, at der er tilstrækkeligt med ressourcer i SØIK i forhold til det kraftigt stigende antal indberetninger, der nu er steget til 18.000?”

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Samrådsspørgsmål B:

”Vil ministeren indkalde kredsen af partier bag den seneste politiske aftale fra juni 2017 om styrket indsats mod hvidvask m.v. i den finansielle sektor til en diskussion af sanktioner og muligheden for, at anklagemyndigheden fører sager til ende?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lisbeth Bech Poulsen (SF).

Svar:

[Indledning]

1. Tak for ordet.

Som jeg også tilkendegav på de tre samråd om hvidvask, vi havde i foråret 2017, er kampen mod hvidvask højt prioriteret.

Derfor skal sagsbehandlingen i de relevante myndigheder i kampen mod hvidvask naturligvis også være effektiv – det kan vi alle sammen kun være enige om.

2. Når der nu i et af de stillede samrådsspørgsmål henvises til et årligt antal underretninger på 18.000, kan dette forståeligt nok lyde voldsomt.

Som indledende bemærkning til min besvarelse af samrådspørgsmål A, vil jeg derfor gerne kort fremhæve noget, som jeg gjorde en del ud af at forklare på de tidligere samråd den 7. og 20. april i år – og det er, at det er meget vigtigt at holde sig for øje, hvad sådanne underretninger er, og hvad de kan forventes at blive brugt til.

Det er sådan, at banker og en række andre virksomheder – i henhold til hvidvaskloven – skal underrette Hvidvasksekretariatet, hvis der er viden om eller mistanke om eller rimelig grund til at formode, at en transaktion, midler eller en aktivitet har el-

ler har haft tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Hvidvasksekretariatet modtager og analyserer disse underretninger, og arbejdet med dem kan føre til sager hos SØIK, politikredsene og hos andre myndigheder.

Underretningerne er dermed ikke en politianmeldelse om, at der er begået noget strafbart, men derimod en efterretning om et usædvanligt forhold, som muligvis kan give grundlag for nærmere efterforskning om hvidvask.

Et konkret eksempel kan være, at en kunde i en bank modtager et beløb på sin konto, som ikke er sædvanligt i forhold til kundens øvrige transaktionsmønster. Men selv om transaktionen er mistænkelig, kan den jo meget vel være helt legitim. Den kan eksempelvis være udtryk for, at kunden har fået tilbagebetalt et lån, arvet et beløb eller modtaget en bonus fra sit arbejde.

Dette er jo helt lovligt og fører ikke til en straffesag.

Langt de fleste underretninger giver ikke grundlag for nærmere efterforskning, og det vil derfor også være helt uansvarligt at iværksætte efterforskning i sådanne tilfælde.

Ja, faktisk ville det være en helt uansvarlig ressourceanvendelse at iværksætte en egentlig efterforskning i anledning af alle de 18.000 underretninger, som SØIK modtager, ligesom det ville være unødigt indgribende over for de helt almindelige menne-

sker, som af den ene eller anden gode grund enkelte gange modtager eller overfører store beløb i forbindelse med helt legitim virksomhed.

Det er således heller ikke den enkeltstående underretning, der er nøglen til systemets effektivitet. Det er derimod det efterretningsbillede, som Hvidvasksekretariatet opbygger – bl.a. på baggrund af de mange underretninger – som gør myndighederne i stand til at identificere de konkrete underretninger, som giver anledning til egentlig efterforskning.

3. Nu vil jeg så vende mig mere konkret mod de enkelte samrådsspørgsmål:

[Ressourcer i SØIK]

4. I samrådsspørgsmål A spørges der til den danske indsats mod hvidvask, herunder om SØIK har tilstrækkeligt med ressourcer. Og som nævnt henvises her til, at antallet af underretninger i 2016 steg til 18.000.

5. Indledningsvis vil jeg gerne – som jeg også gjorde under samrådet den 20. april i år – kort redegøre for, hvordan Hvidvasksekretariatet behandler underretninger.

Hvidvasksekretariatet kan modtage underretninger på baggrund af reglerne i hvidvaskloven – det gælder f.eks. underretninger fra bankerne. Derudover kan Hvidvasksekretariatet modtage underretninger fra myndigheder, virksomheder eller borgere,

som finder et forhold mistænkeligt, og som derfor underretter Hvidvasksekretariatet uden at være underlagt en underretningspligt.

6. Hvidvasksekretariatet arbejder med en analysebaseret tilgang.

Modtagne underretninger visiteres af visitationsgruppen. Her udpeges de underretninger, som har særlig interesse i forhold til hvidvask.

En underretning kan blive overdraget til sekretariatets sagsbehandlergruppe, der udarbejder et egentligt efterforskningsoplæg, eller til efterretningsgruppen, som bl.a. samarbejder med PET om at vurdere, om en underretning kan have relation til terror eller terrorfinansiering mv.

7. Denne organisering af sagsbehandlingen i Hvidvasksekretariatet blev implementeret pr. 1. februar i år og er gennemført for at være bedre rustet til at håndtere det stigende antal underretninger, som sekretariatet modtager.

8. Under den nuværende struktur er det [som jeg også nævnte på samrådet den 20. april] Hvidvasksekretariatets målsætning, at alle underretninger, som modtages i visitationsgruppen, skal være visiteret inden for én uge.

I praksis visiteres de fleste underretninger i løbet af én dag.

Og som jeg oplyste om på samrådet den 20. april, er det sekretariatets målsætning, at denne ”dag-til-dag”-tilgang skal opretholdes.

9. SØIK har således taget skridt til at ruste sekretariatet til at kunne håndtere stigningen i antallet af modtagne underretninger, herunder den stigning, som forventes som følge af den ny hvidvasklov.

Her og nu er der derfor ikke lagt op til, at SØIK skal have flere ressourcer.

Men jeg ved, at SØIK løbende vurderer, hvad der skal til for at følge med udviklingen på området, og selvsagt vil jeg også følge med i denne udvikling.

[Indkalde partierne bag hvidvaskaftalen]

10. I samrådsspørgsmål B er erhvervsministeren og jeg blevet spurgt, om vi vil indkalde partierne bag hvidvaskaftalen fra juni 2017 til en diskussion af sanktioner og anklagemyndighedens behandling af sager om hvidvask.

Som erhvervsministeren allerede har sagt, følger det af hvidvaskaftalen, at der inden udgangen af 2017 skal gøres status på indsatsen på hvidvaskområdet.

Det ser jeg frem til, og så kan jeg da godt her i dag give udvalget en lille opdatering på Justitsministeriets opfølgning på aftalen.

11. I forhold til spørgsmålet om sanktioner kan jeg oplyse, at det jo indgår som en del af hvidvaskaftalen, at der skal ske en forhøjelse af strafferammen for groft hæleri fra 6 år til 8 års fængsel, og at Justitsministeriet skal udarbejde et oplæg om indførelse af en selvstændig hvidvaskbestemmelse i straffeloven.

Jeg forventer at fremsætte lovforslag om forhøjelse af strafferammen for grov hvidvask i Jan. II, og overvejelserne om en selvstændig hvidvaskbestemmelse er i gang.

Derudover har Justitsministeriet – som forudsat i aftalen – iværksat et arbejde med at udarbejde en strategi til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Udarbejdelsen af strategien sker i tæt samarbejde med de relevante myndigheder og med inddragelse af den private sektor.

Det er et væsentligt stykke arbejde, der har til sigte at sikre en styrket koordination og et effektivt samarbejde myndighederne imellem.

Som forudsat i aftalen forventes strategien at foreligge inden udgangen af 2017.

12. Endelig vil jeg i forhold til spørgsmålet om anklagemyndighedens behandling af sager om hvidvask igen gerne bemærke,

at der ikke kan sættes lighedstegn mellem underretninger og politianmeldelser. Det har således aldrig været tanken, at alle underretninger skal føre til strafferetlig efterforskning, endsige munde ud i en sigtelse eller tiltale.

Som jeg også redegjorde for på samrådet den 20. april i år, anvendes hvidvaskunderretningerne på flere forskellige måder hos de modtagende myndigheder.

I en politikreds kan efterretningen danne udgangspunkt for at igangsætte en ny efterforskning, eller den kan bruges til at underbygge en allerede igangværende efterforskning.

I begge tilfælde vil oplysningerne i en underretning i sidste ende også kunne anvendes som muligt bevis i straffesagen. Men det er som nævnt langt fra i alle tilfælde, at oplysningerne i sig selv fører til en strafferetlig afgørelse.

Derudover kan efterretningerne – i lighed med øvrige efterretninger, som politikredsen modtager – indgå i politiets samlede forståelse af kriminalitetsbilledet eller risici inden for forskellige områder.

13. På samrådet den 20. april kom jeg også ind på, at når Hvidvasksekretariatet i dag videregiver oplysninger f.eks. til en politikreds, vedlægges der en blanket til brug for en efterfølgende og overordnet feedback til sekretariatet om anvendelsen af oplysninger.

I foråret gennemgik SØIK de senest registrerede 500 blanketter, som sekretariatet har fået fra politikredsene. Blanketterne gav et billede af, hvordan de modtagende kredse på feedbacktidspunktet selv har vurderet, at oplysningerne har været anvendt.

Man skal selvfølgelig være opmærksom på, at undersøgelsesmetoden er behæftet med ret stor usikkerhed.

Ikke desto mindre så viste gennemgangen, at der er modtaget feedbackblanketter i cirka halvdelen af sagerne.

I halvdelen af disse sager er efterretningerne indgået i en strafretlig afgørelse eller i en verserende efterforskning på feedbacktidspunktet.

Godt en tredjedel af efterretningerne er henlagt, hvilket ikke nødvendigvis betyder, at efterretningerne ikke vil kunne anvendes på et senere tidspunkt.

De resterende 14 pct. af efterretningerne har politikredsene videresendt til andre myndigheder, f.eks. SKAT.

Det synes jeg vidner om, at der er en ret markant nytteværdi i ordningen.

14. Jeg forstår godt fornuften i at interessere sig for, hvad underretningerne bruges til. Det kan også være meget relevant for dem, der er underlagt en underretningspligt.

Derfor vil jeg afslutningsvis gerne komme ind på Hvidvasksekretariatets feedback særligt til de underretningspligtige. Det er noget, som Hvidvasksekretariatet har stor fokus på.

Hvidvasksekretariatet arbejder løbende med feedback til branchen og i den forbindelse er der iværksat et mere systematisk samarbejde med branchen, bl.a. med faste møder – på forskellige ledelsesniveauer – og mere tematiserede møder.

Herudover deltager Hvidvasksekretariatet blandt andet med oplæg på møder arrangeret af forskellige brancheforeninger, hvilket giver mulighed for generelle drøftelser og sparring i forhold til emner inden for hvidvaskområdet.

Endvidere udgives der fra Hvidvasksekretariatet kvartalsanalyser, som indeholder oplysninger om arbejdet i Hvidvasksekretariatet, herunder antallet af underretninger og eksempler på konkrete sager, hvori underretninger har indgået. Der arbejdes løbende med at udvikle kvartalsanalyserne, bl.a. med henblik på at matche branchens behov.

I det hele taget er det meget relevant for en effektiv myndighedsindsats at være i dialog med de underretningspligtige virksomheder. Derfor inddrages de også i arbejdet med en fælles myndighedsstrategi for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering.

[Afslutning]

Tak for ordet.